

Van zulk een bijzondere gelegenheid moesten wij natuurlijk gebruik maken, en tegen het aankomende uur, begaven wij ons naar het stadhuis. Een eind weegs voor ons uit, gingen scharen van jongens, studenten aan de stadschool, in het gelid. Toen wij het huis naderden stonden zij aan weerszijden van den weg in twee rijen geschaard, waar wij tusschen door gingen, tot aan de poort van het erf.

Bij onze aankomst werden wij verwelkomd en binnengeleid door den secretaris. In de woning bevonden zich eenige Japaneezen, die als ceremoniemeesters dienst deden. Na een oogenblik wachters werden wij verrast (ten minste ik), door een Japaneesche vrouw, die ons op twee stukken wit papier zeven broodjes, zoo groot als gewone beschuiten, kwam aanbieden. Gelukkig, dat de goede vrouw niet eerst naar mij kwam, dan zou ik zeker, of voor de geheele zaak met een buiging hebben bedankt, of hoogstens een van de broodjes genomen en bedaard opgegeten hebben. In elk geval zou ik mijzelf het voorwerp van spotlul hebben gemaakt; want ik vernam al spoedig, dat elk, dien het werd aangeboden, het gebak zonder de minste aarzeling aannam, het papier zorgvuldig vouwde, en zonder van de broodjes te proeven, alles in den zak stak.

's Lands wijze, 's lands eere'; ik volgde hun voorbeeld en kwam er dus goed af. Gelukkig, dat het dien dag koud genoeg was voor een overjas, en dat ik daarna een zak had, groot genoeg voor mijn geschenk; onze pas aangekomen dokter, die zich daarin niet verheugen kon, had het voorrecht zijn broodjes in de hand te mogen dragen. Toen elk der gasten voorzien was van broodjes, werd er ook thee rondgereikt, doch terwijl men hierna de bezig was, en eer nog de beurt aan mij kwam, werd het teeken gegeven tot vertrek naar den tempel.

Men schikte zich tot een stoet d. d. vreemdelingen deden dat, want wat de Japaneezen aanging, die liepen zonder orde of regel, — dan waren zij hier, dan waren zij daar, in den optocht. Dit was echter het geval niet met hen die vóór het lijk aangingen en het onmiddellijk volgden. Voork liepen de priesters in hun plechtgewaad. Een lange rij, allen met kaalgeschoren, bloote hoofden; daarop volgden talrijke personen, elk droeg groote kunstbloemen van verschillende kleur. Achter hen kwam de draagbaar met het lijk, besloten in een groote langwerpige vierkante kist, met een hoog rond dekfel, en van boven keurig met bloemen versierd.

Naast de draagbaar liepen twee vrouwen in spierwit gewaad, aan elken kant een; dit waren de voornaamste rouwbedrijfsters. Achter het lijk gingen acht of tien vrouwen, insgelijks in 't wit gekleed; daarop volgden ongeveer evenveel vrouwen in 't grijs, verder leden van het stadsbestuur; achter hen de vreemdelingen, met hier en daar een Japanees in Westersche kleedij tusschen hen in, en eindelijk een bonte menigte van zeker verscheiden honderd menschen. Zoo ging het door de straten van Nagasaki, die alweer vol waren van nieuwsgierige toeschouwers.

(Slot volgt).

AAN VRAGERS.

Tot opheldering voor onzen vriend N. N. diene, dat als in den Bijbel van een 'boek' wordt gesproken, men ten eerste niet moet denken aan een in dien vorm als wij 't hebben, maar aan een boekrol, gelijk we thans nog kaarten hebben die opgerold worden. Ten tweede dat men niet alleen schreef op dierenhuiden en papyrus (waaroer we onlangs spraken), maar ook op lood, koper, boombast, steen, hout en tafeltjes met was bestreken. Ten derde dat het Hebreeusche woord *Sepher* ook beduidt al wat geschreven is, b. v. de brieven, die Hiskia kreeg van den veldheer des konings Sanherib van Assyrië. Het bewijs van verkoop waarvan in het boek Jeremia wordt gesproken, was ook zulk een 'boek.' Wij moeten dus volstrekt niet altijd denken aan lange verhalen, als er van 'boek' gesproken wordt.

P. Q. Pz. te W. Hetgeen gij bedoelt kan kwalijk iets anders zijn dan de teekenen der nagelen, waarmee onze Heer aan het kruis werd gehecht, en van de wonde door de speer hem toegebracht. Zie verder Hand. 1: 11. — Zach. 12: 10. — Joh. 19: 37. — Openb. 1: 7. HOOGENBIJK.

Ingezonden Stukken.

Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.

Haarlem, 30 Maart 1887.

Aan de Redactie van de *Heraut*.

Mag ik u voor het volgende bescheidenlijk een plaats verzoeken?

Tot dusver hadden de belijders onzes Heeren de droeve ervaring opgedaan, dat er menschen waren, die door ongelovigen van hun geloof aan den Bijbel waren afgebrakt. Maar thans lezen voor het eerst het droeve feit, dat deze misdaad gepleegd wordt door mannen, die bevoeren den Christus der Schriften te belijden. Ik bedoel wat we onder den titel: *Vruchten der kritiek in de Standaard* van 28 Maart j. l. lezen. De persoon toch, van wien de beroekbroeder-evangelist der vereeniging *Tot het des Volks* gewag maakt, verklaarde, dat hij het aan de Christenen te danken had, dat hij den Bijbel niet meer geloofde. »De Christenen, de geloovigen, hebben mij geleerd, dat de geheele Bijbel Gods Woord niet is. Zij hebben mij geleerd, dat Gods Woord slechts hier en daar in den Bijbel is vervat, dat vele gedeelten des Bijbels niet echt en misdien niet te vertrouwen zijn; dat Petrus' tweede brief niet echt is, dat er een steekje aan den Bijbel los is. Wat blijft er op deze wijze van de waarheid en betrouwbaarheid des Bijbels over? Straks komen mijn verlichte nog andere geloovigen bejegen, dat ook de overige gedeelten des Bijbels onrecht zijn. De kritiek is het breektijer aan het volksgeloof; met critische bezwaren tegen de echtheid des Bijbels worden ook sommige Christelijke bladen volgeschreven. Laat die Christenen daarmede ophouden, want wat ze aan de ene zijde ophouden, breeken ze aan den anderen kant voort af.' Immers als deze man spreekt van »de Christenen, de geloovigen,» bedoelt hij niet Groningers of Modernen, maar zulken die voor rechtzinnig willen gerekend worden. Dit feit mag wel met ernst aan vele Irenischen op het geweten gebonden worden als een bittere vrucht van hun heilloos bedrijf, maar ook als een rechtvaardig oordeel Gods over hun gruwelijke zonde. Want critiek over Gods Woord is een gruwelijke zonde. Critiek oefenen beteekent, over het mondeling of schriftelijk woord van een ander oordeelen of het goed of niet goed is. Dat oordeel kan

juist of onjuist, zacht of liefdeloos zijn, maar het blijft altijd een oordeel. Als mannen gelijk Gunning, Valetton, Doedes, Daubanton enz. dit eens ernstig bedachten, zouden ze dan niet schrikken voor zichzelf? Immers *erlijk over den Bijbel is niet minder, dan dat een sondig mensch den levenden God voor zijn vreesbaar daagt en Hem oordeelt. Die spreekt: »Keer weder, gij menschenkinderen!''* 1. En of nu al vele Irenischen zeggen, dat zij volstrekt niet Gods Woord verwerpen, maar alleen datgene in den Bijbel, wat niet Gods Woord is, baat hun niets. Zoolang zij niet alle woord en wijsheid van menschen, dus in de eerste plaats van henzelven, ten doode doemen, om alleen den Bijbel te gelooven, blijven ze hun Ik tegen God den Heere handhaven, en geldt hun het dreigend woord van Jezus: »En iegelijk die van die niet verlaat alles wat hij heeft, die kan Mijn discipel niet zijn'' 2. Maar ook, hoe droef toonen zij hun geestelijke onwetendheid, door zoo te spreken. Weten zij dan niet, dat de Satan de vader der leugenen is, en dat deze menschenmoeder van den beginne beter dan wij-zelven ons hart kent, en weet hoe hij ons moet aanvatten om ons te vangen? Hij is niet zoo onnoozel om den zondaar in te blazen: *Gij moet niet zoo angstvallig alles gelooven wat God zegt. Hij weet wel dat de zondaar nog te veel besef van Gods majesteit heeft, of ook ontzag voor de openbare mening, om daarnaar te luisteren. Daarom begint hij ook op een sluwere wijze, nl. met het gij van den twijfel aan de goddelijkheid des Bijbels in het bewustzijn van den zondaar te druppelen. Hij weet wel, dat als maar eenmaal die gebondenheid aan de Schrift weg is, zijn zegepraal gewis is, omdat hij den keten heeft verbroken, die tot dusver den boozen geest van eigen zin en wil gebonden hield, en dat wel zonder dat de zondaar het bespeurde, of liever zou, dat de zondaar zich diets maakte, dat het er minder op aan kwam of men al of niet, onvoorwaardelijk op den Bijbel kon vertrouwen wij immers Gods Woord behouden bleef? Ach waarom hebben vele Irenischen niet geluisterd naar zoovele uitnemende getuigen van Christus in de Kerk van vroeger eeuwen, die hen ook ernstig zouden gewaarschuld hebben om toch vooral niet aan de Schrift te twijfelen, b. v. vader Brakel 3? Maar ook is de lichtzinnigheid der Irenischen onverantwoordelijk, die immers in de Groningers en Modernen en in de heillooze vrucht van hun drijven om ons volk van den Bijbel af te trekken, reeds een ernstige waarschuwing hadden ontvangen en er blijkens de uitkomst niet naar geluisterd hebben. Laten ze toch niet zeggen: *Wat nu van dien man wordt gemeld, hadden we niet kunnen voorzien, noch bedoeld.* Want ons antwoord luidt: *Ge hadt het kunnen en moeten voorzien, en ge sondt het voorzien hebben, als ge geluisterd hadt naar den Bijbel zelve, naar het getuigenis van de Kerke Gods, met name van onze vaderen, naar wat in onze eeuw gezien is als vrucht van het ongelooft, en naar de ernstige vermaning van Gereformeerde zijde, bepaald van Dr. Kuypers. Maar laat u dan tenminste nu nog waarschuwen en bewegen tot terugkeer naar de onvoorwaardelijke onderwerping aan de Schrift. Ik behoeft wel, dat het door uw eigen schuld een swaar offer is, dat God de Heere u ook langs dezen weg afscheidt. Want dat is een der kwade vruchten, waarmede de zonde hare dienaren loont, dat het terugkeeren moeilijker wordt naarmate men langer tegen Gods waarschuwingen zich verzet en met de wereld gehuld heeft.* Maar gij, wier conscientie u aanklaagt van mede schuldig te staan aan de ondermijning van het Schriftgehoof der Kerke Gods, bedenkt dat middel van bekering ook in deze de mogelijkheid daarvan steeds geringer maakt; dat er aan Gods lanke moedigheid over u eens een einde kan komen, en dan alle mogelijkheid van bekering van desen wege, naar Zijn rechtvaardig oordeel, onherroepelijk voor u is afgesneden. Wij zien bovendien in wat de Standaard klaagt, dat de Irenische groep nu reeds mannen in haar midden telt, die de School met den Bijbel bestrijden. En dat moest. Wie eenmaal vaststelt en openlijk beweert, dat er leugenen in den Bijbel staan die kan geen voorstander zijn van scholen, waarin aan de kinderen geleerd wordt om alles te gelooven wat in den Bijbel staat, wijl dan het kind naar zijn oordeel bedrogen wordt. En daarom, tenzij de Irenischen eer het te laat is, van den heilloozen weg terugkeeren, hebben wij er op te rekenen, dat zij aan de school met den Bijbel hun steun geheel zullen onttrekken; en dat ware nog het beste, vergeleken met de veel ontzettender mogelijkheid, dat hun Schriftondermijnertheorieën in den kring der Christelijke lagere scholen binnensluipen. Voeg er bij, dat de onwil der Irenischen om met de overheidsbemoening in zake de kerke Gods en het Hooger onderwijs te breken, hen wel moet drijven om ook voor de middelbare en lagere school vóór die bemoening der overheid partij te kiezen. Immers is die bemoening ook naar hun oordeel verkeerd, dan moeten ze, om eerlijk te zijn, haar ook voor elk kring van geestelijke werkzaamheid bestrijden. Oordeelen ze daarentegen dat die bemoening voor Kerk en Hooger onderwijs de gewenschte toestand is, dan moeten zij haar ook bezwaren voor middelbaar en lager onderwijs, en kunnen zij vrije kerk en vrije scholen slechts beschouwen als tijdelijke hulpmiddelen in afwachting van goede staatskerken en staatscholen.*

Met de opname deser regelen zult u zeer verplichten, Uw dro. dienaar, G. MILD.

1) Psalm XC: 3.
2) Lukas XIV: 33.
3) Redelijke Godsdiens, deel II, hoofdstuk I, III.

Kerkelijke Berichten.

Viertal.

NEDERLANDSCH HERV. KERKGENOOTSCHAP. Willemsoord: J. Beutel de la Rivière te Houtrijk en Polanen, H. Wildeboer te Benthuizen, L. J. Blomson Henkemans te Bahr en Lathem en J. Vinke te Euter.

Drietal.

NEDERLANDSCH HERV. KERKGENOOTSCHAP. Weesp: L. J. van Apeldoorn te IJlst, A. Renier te Elspeet en T. J. Ringeling te Krimpden aan de Lek. NEDERDUITSCH GEREFORMEERDE KERKEN. (Doleerende).

Evangel. Luth. Kerk.

Vlissingen: D. Freres te Groede, H. R. Suijler te Medemblik en F. C. Stelwagen te Deventer.

Beroepen.

NEDERLANDSCH HERV. KERKGENOOTSCHAP. Schipholden, J. Poort te Hendrik-IJda-Ambacht.

Weesp, L. J. van Apeldoorn te IJlst. Vorchten (gem. Heerde), G. A. van der Beughden te Bosmeer. Zoelmond (el. Tiel), G. J. van Walsum te Wateringen. Overlangbroek, P. van Binnendijk, cand. te Anjum. Axel (Zeeland), C. Bouthoorn te Sprang. Garshuizen, P. van Binnendijk, cand. te Anjum. Harlingen (vac. Verkoou), T. Fernhout te Trum. (Vac. Voorhoeve), J. W. H. Kalkman te Monster. Lemme, Joh. Vinke te Euter. Leuzen, G. A. van der Brugge te Bokmeer. Akerloot, L. A. v. Langeraad te Nieuwveen. Brussel, S. Ulfers te Oldemarkt. Hindelooper, D. T. Uden Masmann Hz. te Bakkeveen. Zuid-Beierland, H. A. v. Oostrum Soede te Aalten.

Doopsgez. Kerk.

Giethoorn, L. van Cleef te Tjalleberd.

Aangenomen.

NEDERLANDSCH HERV. KERKGENOOTSCHAP. Benschop, J. H. Wessink te Nederlangbroek. Obergum, H. Leculuis te Zandeweer. Aartswoud, A. M. A. Reijnders te Uitgeest.

Bedankt.

NEDERLANDSCH HERV. KERKGENOOTSCHAP. Koerhoven, K. Havinga te den Ham (Overijssel). Hoornsterweg, P. van Binnendijk, cand. te Anjum. Tholen, T. J. Ringeling te Krimpden aan de Lek. Dinteloord en Prinseland, C. Bouthoorn te Sprang. Vlaardingem, J. H. Wessink te Nederlangbroek. Sijrland, P. van Binnendijk, cand. te Anjum. Cats (Noor-Beveland), E. Loen te Griptkerke. Haulerwijk, H. G. Tonsbeek te Schounebeek. Elburg, C. P. N. Pilaar te Overschie. Zuidwoude e. a., P. H. Versteeg te Sint Pancras.

Bedankt voor het beroep uitgebracht door de Ned. Gereformeerde kerk te Rotterdam, door P. J. W. Klaarhamer te Middelburg.

De Administratie van »de Hermit'' verzoekt beleefdijk aan die geabonneerden, welke dit blad direct (dus buiten tusschenkomst van boekhandlaren of Postadministratiën) van haar ontvangten, haar de verschuldigde abonnementsgelden, zijnde f 1.20, per Postwissel vóór den 15 April o.k. te willen toezenden.

De kosten daarvoor kunnen van het bedrag worden afgetrokken.

Op ontvangst van den postwissel zendt de Administratie terstond hiervan bericht aan den afzender, dat tevens tot quitantie strekt.

Advertentien.

VERGADERING DER KERKERADEN

van Vrijgemaakte Kerken in Gelderland, op Donderdag 14 April 1887, des voormiddags 10 ure, in het Loge-gebouw te Arnhem.

Toegankelijk ook voor Kerkeraden en Gemeentelieden »Hervormde Gemeenten'', die instemming betuigen met de formule van het Gereformeerde Kerkelijk Congres.

Des avonds 8 ure **BIDSTOND in de Nutzaal**, door Ds. P. P. L. C. VAN LINGEN, van Zetten.

Bij de Uitgevers NIJGH & VAN DITMAR, te Rotterdam, is verschenen:

PREDIKANTENNOOD

„PATJES''-DOMINÉS.

Eenige aan- en opmerkingen naar aanleiding van het voorstel-FLENDERUS, nu Synodaal voorstel, aangaande de instelling van een geordenen Evangelistenstand, door

J. VAN WANING BOLT, Predikant te Elmst.

Prijs . . . . . f 0.25.

Alom verkrijgbaar. (190)

Heden verschen No. 1 van

„PETAHJA''

Vrijgemaakte des Heeren.

Maandschrift onder redactie van

Ds. F. P. L. C. VAN LINGEN te Zetten.

Prijs per jaar f 1.—.

Inhoud van No. 1: Onze naam. — Psalm 126: 3. — Uit vorige dagen. — De jaloesheid Gods. — Prediking. — Wat is Gereformerd? — Rechtspraak der Synodale Organisatie. — Vrijgemaakte gemeenten enz.

Dit goedkoop maandschrift wordt ieder ter lezing en ter verspreiding aanbevolen.

Exempl. ter kennismaking voorhanden bij den Uitgever

Brielle. J. WIEREMA.

IETS VOOR HET ARME VOLK,

dat behoeften aan Offaren heeft,

EN

Een Woord voor Israël,

als het Paascheest houden zal.

Aandacht op Psalm 50: 23.

in verband met Pa. 51.

Door F. W. HIENFELD.

Paschen. Belijdenis.

FEESTGESCHENK

voor het Nederlandsche Christelijke Volk.

HET BIJBELSCH WOORDENBOEK,

van H. ZELLER,

BEARBEID DOOR

J. A. SCHURMAN Johzn. en J. P. G. WESTHOFF.

Een uitstekende handleiding bij het lezen en onderzoecken der Heilige Schrift, waarin diepte en populariteit op zelfzame wijze zijn vereenigd. De prijs van dit voortreffelijk Woordenboek in 2 deelen, beslaande elk ongeveer 600 à 700 pag., was voorheen f 10.50. Thans is het voor f 4.90 te bekomen.

Bestellingen gelieve men in te zenden bij zijn gewonen boekhandelaar of bij de Uitgevers

MENING & VISSER.

Wagenstraat 27. Den Haag.

N.B. Na ontvangst van postwissel ad f 4.90, wordt het boekwerk franco toezonden.

WERVING VOOR OOST-INDIË.

VOOR Nederlanders } Handgeld bij zes-jarige verbintenis f 300. Aanbrengpremie . . . . . „ 10.

Zij die zich willen verbinden moeten zich aanmelden bij een der Plaatselijke of Garnizoens-Commandanten of bij den Commandant van het Werfdepôt. Inlichtingen kunnen gevraagd worden aan alle Burgemeesters en, ongefrankeerd, aan het Dept. van Koloniën. Zij worden kosteloos gegeven.

AMERIKAANSCH.

Estey-Orgels, Gem-Orgels, v. d. Tak-Orgels,

zijn steeds in ruime keuze voorhanden tegen lage, doch vaste prijzen, van f 65 af bij

M. J. RADIUS, Kelzersgracht 305, Amsterdam.

VERSCHENEN:

Kort verhaal van de schorsing van Ds. WINCKEL en twee Kerkeradsleden te Oudewater.

Uitgegeven voor rekening van den Schrijver ten voordeele van de armen der Geref. Kerk (doleerende) aldaar en verkrijgbaar gesteld tegen toezending van 25 Cent, bij E. C. RAHMS, Boekh. te Oudewater. (146)

Kerkelijk Handboekje,

zijnde een uittreksel van de voornaamste acten der Nationale en Prov. Synoden, alsmede de

POST-ACTA

van de Synode te Dordrecht in 1618 en 1619. Ten dienste van Predikanten en Kerkeraden. 340 bladz. Prijs f 1.25.

Uitgave van ZALSMAN te Kampen.

Als dengelijk en blijvend boekgeschenk, vooral ook voor jeugdige en aanstaande LIDMATEN der Christelijke Kerk, verdient ongetwijfeld aanbeveling:

De 2de herziene en vermeerderde druk van de GESCHIEDENIS

DER CHRISTELIJKE KERK,

DOOR F. VAN KOOY.

Dit werk bevat XXXI en 614 blz. en is voorzien van een uitvoerig Register.

Prijs f 1.—. In linnen band f 4.50.

Uitgave van C. VAN BENTUM te Utrecht.

Het begin van de Reformatie

der Geref. Kerk te Klundert.

DOOR A. VAN VEEL, V. D. M. te Klundert.

Prijs 30 Cents.

Het Godslam geslacht.

Dertig Lijdenspreken door A. VAN VEEL, V. D. M. te Klundert. Prijs ingen. f 3.—.

geb. in stempelband f 3.60.

Verkrijgbaar bij alle soliede Boekhandlaren en na toezending van het bedrag per postwissel, geschiedt de zending franco door den Uitgever J. VISSERS, te Klundert.

Is verschenen de 4de druk van:

„DE LOFSTEM''

2- en 3-stemmig Zangbundeltje voor Christ Scholen en Huisgezinnen, door

J. C. DE PUY, Hoofdonderwijzer te Sexhieren.

PRIJS f 0.25.

NIJMGEN. P. J. MILBORN.

Vrije Universiteit.

God is ons genegen. Onze God geeft zegnen. Rijms. 67: 3.

Schreef ik onlangs over Amsterdam, laat mij nu eens iets over een zeer klein plaatsje mogen mededeelen.

En lid der Commissie tot vermeederdering der Inkomsten is nu eenmaal iemand, die de roeping heeft, om zooveel mogelijk de inkomsten te doen vermeederen.

Als zoodanig zet zoo iemand er zich dan ook soms toe, om eens srevue over de troepen te houden'' en neemt dan gewoonlijk het jaarverslag, als vertoonende de kaart van het land, overziet die en speurt dan na, welke plaatsen nog geheel of gedeeltelijk braak liggen.

Hiermede ook eens bezig zijnde, trok een plaatsje, niet verre van Amsterdam gelegen, mijne aandacht, omdat daar nog niet één begunstiger en dus ook geen agent was.

Alvorent daaraan te reizen informeerde ik in Amsterdam, of men ook iemand aldaar kende, tot wien ik mij zou kunnen verwoegen en ik kreeg het adres van een »Christelijk gezind man'', wiens naam was K.

Ofschoon mij de vage term van »Christelijk gezind man'' niet zoo heel erg aantrok, dacht ik: nu de Heere heeft toch nog in bijna elke plaats van ons goede land van zijn volk, zij het dan ook maar een enkele; in elk geval, als die man geen vriend en voorstander mocht blijken, dan zal hij mij toch wel aanwijzing willen doen van hen, die wel voor deze zaak zouden te winnen zijn.

Toen ik bij hem in huis trad (hij hield een winkel) en hem mijn morgengroet bracht, zag hij verrast op en heette hij mij al aanstands hartelijk welkom, daar hij mij van aangezicht reeds kende, en al spoedig kregen wij ten

aanhoore van zijn gezin een alleraangenaamst gesprek van geestelijken aard.

Toen dit gesprek een geruimen tijd geduurd had, zei ik: »Maar laat mij u nu eens mogen zeggen, wat eigenlijk de reden is van mijne komst alhier. Ik wenschte eens te onderzoeken, of er hier niets te doen zou zijn in het belang der V. U. — Hoe komt het toch dat gij in de eerste plaats er nog niet aan verbonden zijt?''

»Ja, hoe komt dat,» was zijn antwoord. »Ik ben er nog nimmer over aangesproken. Versta mij wel, niet dat ik er juist over aangesproken wil worden, maar, hoe gaat het doorgaans met den mensch, ook na ontvangen genade. Als ik er weer eens iets van lees, dan zeg ik bij mij zelve: aan deze zaak moet ik toch noodzakelijk ook iets doen; maar — daar bleef het dan bij, omdat er hier niemand is, bij wien ik mij kan aanmelden, en van schrijven komt hij ons op 't land al heel weinig; en later, och ja, dan ben ik weer 200 ingewikkeld in mijn zaken, dat de V. U. weer op den achtergrond raakt. Dit is nu wel niet mijn eer en ook niet goed voor den Heere, maar het gaat helaas! zoo maar al te dikwijls. Was er nu een agent, dan kon men er 's avonds even heen gaan om zich te doen inschrijven. Maar ik ben van harte bereid, dadelijk begunstiger te worden, nootert u mij maar voor f 2.50 's jaars, en omdat ik er tot hertoe niets aan deed, verzoek ik u om ook f 2.50 als gift te willen aannemen. Ge kunt ook noteren v. d. B. a f 2.50 jaarljks en voor hem zal ik u ook f 2.50 als gift ter hand stellen; hij is niet ter plaatse en komt bedevendend laat 'thuis; maar dit neem ik voor mijne rekening!''

Eene bejaarde vrouw, die onze gesprekken had aangehoord, nam toen het woord en vroeg of ook zij een bijdrage schenken mocht en voegde er nog f 5 aan toe; terwijl zij ook als begunstiger wenschte toe te treden.

»En nu, vader,» vroeg ik verder, »moeten uw vrouw en jongen ook niet meêdoelen als ze er tenminste een hart voor hebben; het gaat den vrouwen evenzeer aan als den mannen; hierin is geen man of vrouw; ze worden beiden tot dit werk geroepen; de vrouwen moeten weer leren mee te leven in deze zaken; hare hulp is waarlijk een niet te versmaden kracht, en uw jongen, moet hij ook niet leeren vroeg zijn schouders te zetten onder dit werk des Heeren, of is hij afkeerig van deze dingen?''

»O, Zeker mogen ze meêdoen als ze willen,» gaf de man ten antwoord, en beiden wilden en traden toe.

»Wie zijn er nu nog meer hier ter plaatse, die te winnen zouden zijn?''

»Och, ze zijn hier »dun gezaaid'', maar toch weet ik er nog wel enkelen hier dicht in de buurt ik zal er u aanwijzen. — »Nu, ik ga er gaarne heen! Maar eer ik ga nog één verzoek: Wilt ge, de zaak nu ook steunen door Agent te worden? Uw zeggen van straks en uw terugblijven tot hertoe, bewijst opnieuw, dat in elke plaats een Agent moet zijn. — »Nu vraag het eerst aan anderen, en als niemand kan of wil, dan kunt ge mij er voor aanwijzen!''

De anderen traden wel als begunstigers toe, maar onze vriend werd Agent en bracht ook als zoodanig later weer een winste aan.

Met een verblijd harte ging ik naar Amsterdam terug ik won f 16.50 aan jaarljksche contributien en f 10 aan giften. Bij mijn heengaan en bij mijn huiswaarts keeren, zweefden mij telkens de Psalmregels voor de aandacht:

God is ons genegen, Onze God geeft zegnen.

Ook later had ik er nogmaals sterke uit, en drie zaken werden mij weer bij vernieuwing duidelijk: 1. de menschen moeten aangesproken worden; 2. in elke plaats moeten Agenten zijn en 3. bij dit alles echter zal ons werk niets zijn, doch is het alleen de zegen des Heeren, die rijk maakt en Hij, die het ons doet gelukken.

W. KUHLER Wzn., Lid der Commissie tot Vermeederdering der Inkomsten.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Legaten: door den heer J. C. Punt, te Klundert, van ene Zuster der Gemeente 5 à f 1000 certificaten 3/2 p.Ct. Ned. Werk. Schuld; aan contributien: door het Local Comité te Amsterdam, van den heer W. H. f 1750.

Aan Schenkingen: door den heer W. Hovy, van kol. W. H. v. M. f 25; door Ds. N. A. de Gaay Fortman, van N. N. te Katwijk a/Z. f 25; door den heer W. Kuhler Wzn., van Meij. A. M. H. F. B. te A. f 250; van N. N. te Maassluis f 250; door den heer W. Hovy, van J. B. te A. f 123/2. Aan Collecten: door den heer W. Kuhler Wzn., bij eene spreekbeurt te Nederhorst den Berg f 33.61; door den heer Jb. van Oversteeg, bij eene spreekbeurt te Nieuweven f 7.30.

Voor de Bibliotheek:

Door Ds. N. A. de Gaay Fortman, van N. N. te Katwijk a/Z. f 25; van eenige vrienden, Eiland Marken f 10.

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog ingekomen door Ds. N. A. de Gaay Fortman van N. N. te Katwijk a/Zee f 25; door de Vereen. Vrienden der Waarheid te 's-Hage, bij hare samenkomst van 3 April jl. »een dankoffer'' f 10; Ds. J. Osing